GIỚI THIỆU CÁC CHỈ SỐ SÁNG TẠO VÀ CHỈ SỐ TÀI NĂNG

TVT[*]

Các nước đang phát triển hiện tại đang phấn đấu xây dựng một xã hội học tập. Trong khi đó, Hoa Kỳ lại đang xây dựng một xã hội tạo môi trường thuận lợi cho sáng tạo. Chính thế, Hoa Kỳ là một quốc gia luôn đứng đầu về tiềm lực kinh tế, khoa học công nghệ, tiềm lực quân sự và năng lực cạnh tranh. Hoa Kỳ rất chú ý tới việc bồi dưỡng đào tạo nguồn nhân lực tài năng. Để đo lường các loại năng lực đó, các nhà thống kê Hoa Kỳ đã đưa ra các loại chỉ số. Sau đây là một số chỉ số quan trọng.

1. Chỉ số công nghệ cao (High - Tech Index)

Chỉ số này do Ross Devol và Viện Nghiên cứu Milken của ông xây dựng. Chỉ số công nghệ cao dựa vào hai yếu tố cơ bản.

- Sản lượng công nghệ của những ngành sử dụng công nghệ cao (tính bằng tỷ lệ phần trăm so tổng sản lượng của các ngành công nghiệp Hoa Kỳ)

- Tỷ lệ phần trăm sản lượng công nghiệp có sử dụng công nghệ cao của các vùng, các khu vực kinh tế so với cả nước.

Theo số liệu thống kê của Văn phòng thống kê lao động Mỹ năm 1999, chỉ số đó đối với khu vực nông nghiệp Mỹ là 0,36%, khu vực dịch vụ là 43,4%.

2. Chỉ số đổi mới (Innovation Index)

Chỉ số này phản ánh số lượng phát minh sáng chế bình quân đầu người hàng năm. Các số liệu hàng năm sẽ được cơ quan Patent and Trademark office công bố.

3. Chỉ số tài năng (Talent Index)

Chỉ số này dùng đánh giá khả năng của vốn nhân lực, được tính bằng số lượng người có bằng đại học trở lên.

4. Chỉ số sáng tạo (Creativity Index)

Chỉ số này là một chỉ số tổng hợp, được tính toán dựa vào các chỉ số đổi mới, chỉ số công nghệ cao, chỉ số Gay (chỉ số biểu hiện những cặp có quan hệ tình dục đồng giới)

Hoa Kỳ rất chú ý tới những khu vực có chỉ số sáng tạo cao. Hàng năm cơ quan thống kê Hoa Kỳ đều đưa ra bảng xếp hạng về chỉ số sáng tạo ở các bang, các khu vực thuộc bang. Thí dụ số liệu của năm 1999 cho thấy rằng ở những khu vực có hơn 1 triệu dân sinh sống thì Chỉ số sáng tạo ở khu vực Austin được xếp thứ 1, sau Francisco xếp thứ 2, Seattle xếp thứ 3, Boston xếp thứ 5. Nếu mở rộng quy mô dân số của khu vực và tính toán khả năng sáng tạo dựa vào chỉ số sáng tạo, lực lượng lao động có khả năng sáng tạo làm

(*) Trần Văn Tùng, Viện Kinh tế Thế giới

việc trong các ngành kinh tế, đặc biệt là khu vực dịch vụ thì Washington D.C được xếp thứ 1, Raleigh - Durham được xếp thứ 2 và Austin chỉ được xếp thứ 3.

5. Chỉ số Gay (chỉ số về quan hệ đồng giới)

Chỉ số Gay do Gary Gates cùng với sự hợp tác với Dau Black, Seth Sauder và Lowell Taylor xây dựng. Chỉ số này đo tỷ lệ cặp có quan hệ đồng giới so với tổng số cặp vợ chồng bình thường. Sau đó xếp hạng chỉ số Gay của từng vùng so với cả nước.

Vào năm 1990, Gary Gates làm việc tại Viện Đô thị thuộc Washington D.C sử dụng số liệu điều tra dân số của Hoa Kỳ về những người có quan hệ đồng giới ở các khu vực khác nhau. Điều thú vị đã xảy ra khi ông thấy rằng tại những nơi có sử dụng công nghệ cao, là nơi tập trung đông người có quan hệ đồng giới. Dựa vào hiện tượng quan sát được ông sắp xếp theo thứ tự thời gian từ đầu năm 1990 đến 2000 và thấy:

- Ở những nơi được xếp hạng cao về chỉ số công nghệ cao, thí dụ San Franciso thứ 1, Boston thứ 2, Settle thứ 3, Los Angeles thứ 4, Washington D.C thứ 5,.. thì ở đó chỉ số Gay cũng có thứ hạng cao. Thí dụ San Francico thứ 1, Los Angeles thứ 3, Settle thứ 5,...

- Một số người phản đối rằng Gary chỉ quan sát ở những thành phố công nghệ lâu đời. Để cho khách quan, ông loại trừ những khu vực đô thị đông dân (những thành phố nêu trên), ông mở rộng phạm vi nghiên cứu sang những khu vực khác, đó là những thành phố nhỏ hơn như: Iowa, Madison, Eugene, Oregon, Indiana, Bloomington,... những nơi có chỉ số Gay lớn, thì ở đó chính là những nơi tập trung các ngành công nghiệp sử dụng công nghệ cao.

- Các số liệu quan sát về chỉ số Gay trong suốt một thời kỳ 1990-2000 giúp ông đi đến kết luận rằng, chỉ số Gay là một dấu hiệu để dự báo cho khu vực đó tăng trưởng mạnh và là nơi luôn đổi mới công nghệ, nơi tập trung các ngành công nghiệp sử dụng công nghệ cao. Nói khác đi là quan hệ giữa chỉ số Gay với chỉ số công nghệ cao là quan hệ chặt chẽ, thuận chiều. Nhóm người Gay có trình độ khoa học công nghệ cao hơn nhóm công nhân bình thường.

Xã hội Mỹ lúc đầu không chấp nhận các cặp có quan hệ đồng giới, giống như việc khó chấp nhận người nước khác đến định cư tại Mỹ. Rào cản đó được dỡ bỏ, người nước ngoài đến định cư tại Mỹ đã tham gia vào các hoạt động nghiên cứu, sản xuất trở thành lực lượng lao động rất quý giá. Xu hướng chống những người có quan hệ tình dục đồng giới ở Mỹ đang giảm. Tính khoan dung của xã hội là động lực cho sự phát triển. Austin là một vùng của Mỹ có chỉ số công nghệ cao được xếp thứ hạng cao, ở đó tập trung những hộ gia đình của người Gay. Hầu hết họ hoạt động trong lĩnh vực lập trình máy tính.

Do đó, chỉ số sáng tạo là một chỉ số tổng hợp, có tính đến vai trò của chỉ số Gay, chứ không chỉ dựa vào chỉ số đổi mới và chỉ số công nghệ cao■